

**AKADEMIA GÓRNICZO-HUTNICZA
IM. STANISŁAWA STASZICA W KRAKOWIE**

DIGITAL PHOTOGRAMMETRY AND LASER SCANNING IN CULTURAL HERITAGE SURVEY

**Fotogrametria cyfrowa i skaning laserowy w dokumentacji
i archiwizacji obiektów dziedzictwa kulturowego**

Autorzy artykułu: A. Guarnieria, A. Vettorea, S. El-Hakimb, L. Gonzoc

**Opracowanie: Monika Michalik, Małgorzata Rychel
Kraków, 18.05.2010 r.**

Cel prezentacji :

- Omówienie metody fotogrametrycznej oraz skaningu laserowego w inwentaryzacji obiektów zabytkowych.
- Porównanie obu metod w tworzeniu dokumentacji 3D na podstawie modelu komnaty pokrytej freskami w zamku Buonconsiglio w Trydencie.

Wstęp

Fotogrametria cyfrowa bliskiego zasięgu
oraz skanowanie laserowe jako główne metody
do celów kompleksowej inwentaryzacji
i tworzenia dokumentacji obiektów
zabytkowych.

Metody fotogrametrii cyfrowej

Fotogrametryczne metody pomiaru obiektów zabytkowych.

Metoda jednoobrazowa

- Opracowanie na podstawie pojedynczych zdjęć
- Stosowana dla obiektów płaskich np. malowidła na płaskich ścianach, płaskie elewacje budynków

Fotogrametryczne metody pomiaru obiektów zabytkowych.

Metoda dwuobrazowa

- Opracowanie na podstawie par zdjęć stereoskopowych (stereogramów)
- Stosowana dla obiektów niepłaskich, rozbudowanych przestrzennie, rozwinięć malowideł umieszczonych na powierzchniach rozwijalnych oraz odwzorowań malowideł z powierzchni nierozwijalnych

Proces inwentaryzacji fotogrametrycznej obiektu zabytkowego

- założenie i pomiar osnowy geodezyjnej i fotogrametrycznej
- wykonanie zdjęć pomiarowych
- wstępne prace kameralne
- opracowanie dokumentacji cyfrowej
- wydruki i archiwizacja dokumentacji cyfrowej

Produkty inwentaryzacji fotogrametrycznej

Dokumentacja 2D

- w formie wektorowej: rzuty, przekroje, widoki
- w formie rastrowej:

fotoplany

ortofotoplany

Dokumentacja 3D - model 3D obiektu

Tworzenie modelu 3D

- Zestrojenie modelu (orientacja wewnętrzna, wzajemna i bezwzględna)
- Wektoryzacja celem utworzenia modelu szkieletowego
- Wygenerowanie modelu powierzchniowego
- Tekstutowanie

Skaning laserowy

Metoda skaningu laserowego

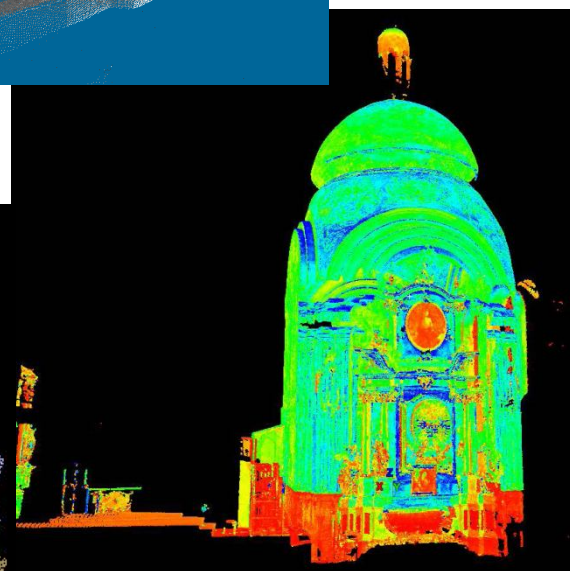
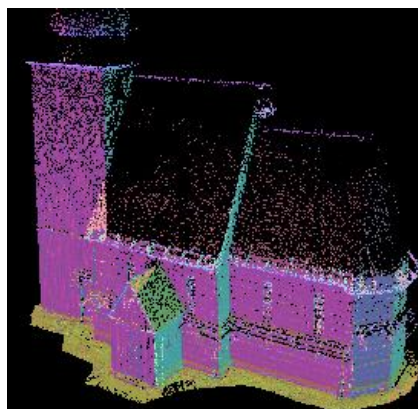
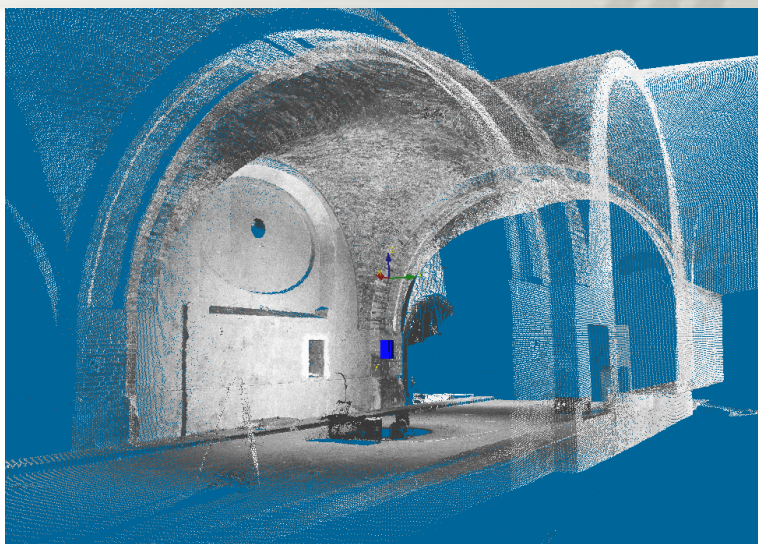
Pozyskiwanie danych w technice skanowania laserowego (laser skaning) polega na wyznaczeniu przestrzennego położenia elementów wektorowych opisujących geometrię mierzonego obiektu i ewentualnym przypisaniu im wartości radiometrycznych w skali szarości, sztucznej palety barwnej lub barw naturalnych w postaci składowych RGB.

Skanery laserowe to przyrządy do pomiaru bezpośredniego. O uzyskanym wyniku decydują parametry instrumentu, jego położenie w stosunku do mierzonego obiektu, a także materiał, z którego obiekt jest wykonany. Pomiar musi być prowadzony z takiej ilości stanowisk, która umożliwi zminimalizowanie cieni (martwych pól). Chmury te muszą być zorientowane w układzie współrzędnych.

Metoda skaningu laserowego

Produkty, które można wytworzyć w oparciu o dane pomiarowe:

- Chmura punktów tworząca wirtualny, trójwymiarowy model obiektu
- True ortofoto
- Wektorowy model obiektu
- Wektorowa mapa trójwymiarowa

Monika Michalik, Małgorzata Rychel

Analiza przypadku oraz porównanie, na jego podstawie, metody fotogrametrycznej z metodą skaningu laserowego

Zamek Buonconsiglio
w Trydencie, Włochy

Komnata z gotyckimi
freskami „Cykl Miesiący”
(1350-1450 r.), stanowiąca
przedmiot pomiarów i
badań

Monika Michalik, Małgorzata Rychel

Metoda fotogrametryczna

- Do wykonania zdjęć cyfrowych wykorzystano aparat cyfrowy Olympus E20P o następujących parametrach:
- Matryca CCD 2560 x 1920 pikseli
- Rozdzielczość ok. 5 Mpix
- Do pokrycia całego obiektu wykonano 31 zdjęć (16 - ściany, 2 - wejście, 5 - wieża, 8 – sufit) Średnia rozdzielczość zdjęć wyniosła 2mm.

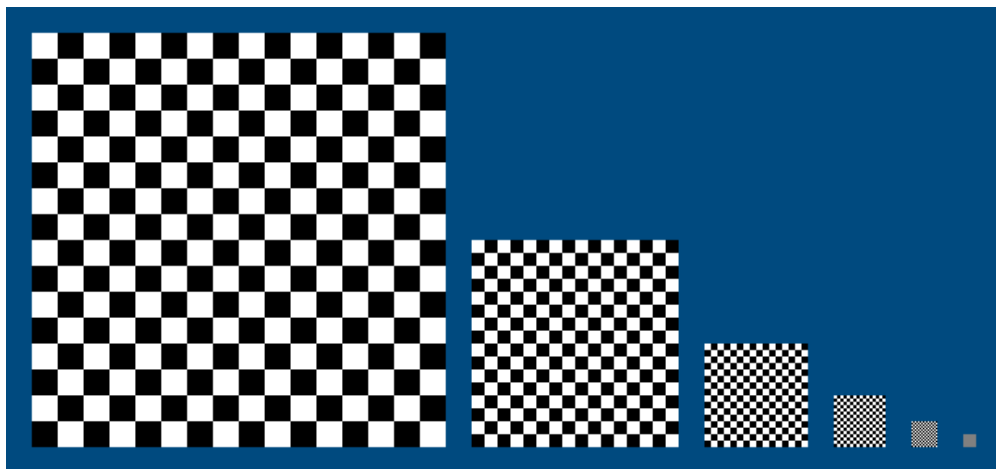

Metoda fotogrametryczna

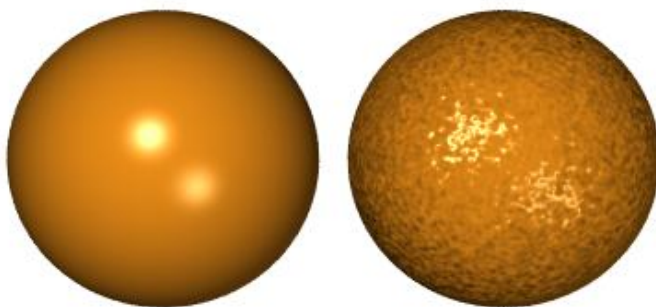
- I etapem opracowania było usunięcie wpływu dystorsji ze zdjęć .
- W kolejnym kroku wykonano orientacje: wewnętrzną oraz wzajemną, w wyniku czego powstał model przestrzenny. Modelowanie wykonano w komercyjnym oprogramowaniu ShapeCapture.
- Po uzyskaniu modelu 3D przystąpiono do mapowania tekstury, która przebiegała w następujących etapach:
  - Podział modelu na grupy trójkątów
  - Wybór najlepszego zdjęcia do przetwarzania
  - Obliczenie współrzędnych tekstury odpowiadających danemu wierzchołkowi modelu
  - Resampling pikseli na podstawie transformacji rzutowej pomiędzy płaszczyzną modelu a zdjęcia.
  - Stworzenie MIP map, czyli sekwencji tekstur, z których każda kolejna ma mniejszą rozdzielczość.
  - Bump mapping (modelowanie wypukłości)
  - Rendering

Metoda fotogrametryczna

MIPmapping – technika teksturowania bitmapami. Wykorzystuje serię MIP map czyli tekstur o różnych rozmiarach, które są wynikiem skalowania wyjściowej tekstury

Bump mapping – mapowanie wypukłości, symuluje niewielkie wypukłości bez ingerencji w geometrię obiektu trójwymiarowego

Metoda fotogrametryczna

Model 3D z nałożoną teksturą

Metoda skaningu laserowego

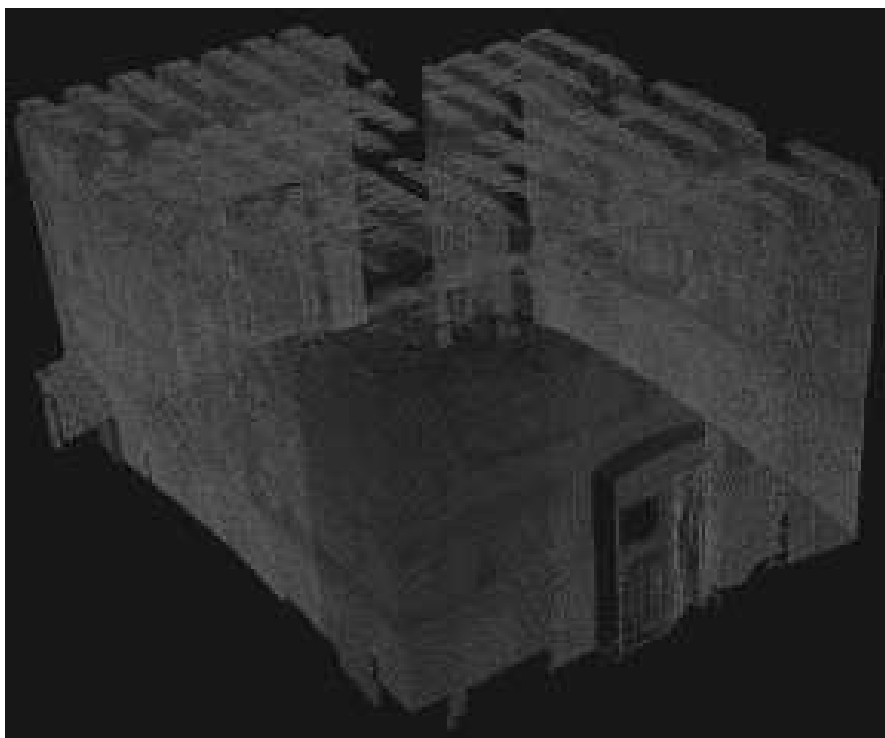
*Skaner laserowy
Riegl
LMS-Z360*

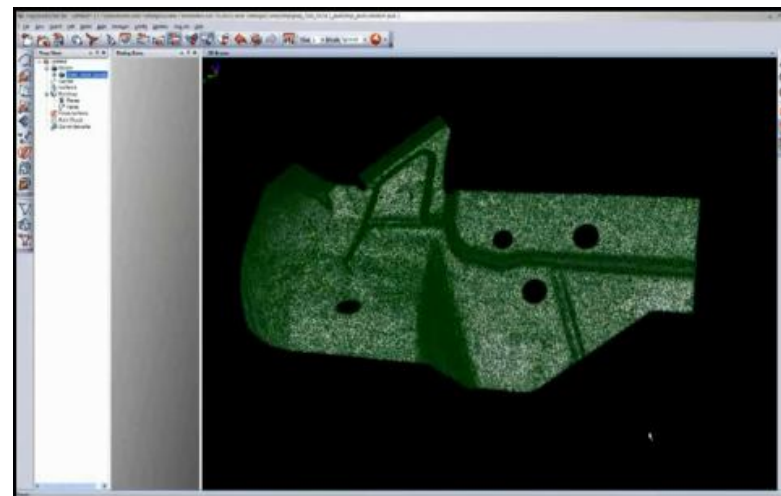
MANUFACTURER	Riegl USA
PRODUCT	LMS Z360
Laser Wavelength (in nm)	904
Laser Power (in W, mW)	1 mW
FDA Laser Classification (Class)	1
Beam Diameter at Specified Distance (0.Y ft at X ft/Ymm at X m)	20 mm at 50 m
Measurement Technique	LiDAR
Average Data Acquisition Rate (pps)	8,000
Maximum Data Acquisition Rate (pps)	12,000
Distance Accuracy at Specified Distance (0.Y ft at X ft/Ymm at X m)	6 mm at 200 m
Position Accuracy at Specified Distance (0.Y ft at X ft/Ymm at X m)	6 mm at 100 m
Angular Accuracy (degrees-min-sec)	0.002
Minimum Range (feet/m)	1 m
Maximum Range (feet/m)	300 m
Field of View (vertical angle) (degrees-min-sec)	90
Field of View (horizontal angle) (degrees-min-sec)	360
Minimum Vertical Scan Increment (degrees-min-sec)	0.002
Minimum Horizontal Scan Increment (degrees-min-sec)	0.002

Metoda skaningu laserowego

- Obrano 6 stanowisk skanera i wykonano 4 skany dla ścian 2 dla posadzki
- Chmurę punktów opracowano w programie Polyworks Modeler

Model 3D w postaci chmury punktów

Modelowanie w programie Polyworks Modeler

Porównanie modeli

- Aby móc porównać oba modele pod względem geometrycznym ich współrzędne musiały być określone w tym samym układzie odniesienia
- Wykorzystano punkty kontrolne, pomierzone geodezyjnie za pomocą tachymetru Leica TCR 705 (50 punktów naturalnych i 20 sztucznych)
- Nadano georeferencje obu modelom
- Porównania dokonano w oparciu o pomierzone współrzędne 22 check points, błąd średni kwadratowy wpasowania punktów dla poszczególnych metod wyniósł:

3D model	Liczba punktów	RMS X [m]	RMS Y [m]	RMS Z [m]
Metoda Fotogrametryczna	22	0.017	0.025	0.020
Skaning laserowy	22	0.056	0.063	0.044

Podsumowanie

- Wybór metody jest uzależniony od wymagań realizatora projektu
- dla uzyskania uproszczonego modelu najlepiej zastosować metody fotogrametryczne
- jeżeli obiekt jest bardziej złożony a realizatorowi zależy na detalach, wówczas najlepiej zastosować metodę skaningu laserowego
- najlepszym wyjściem jest pozyskanie geometrii z metody skaningu natomiast tekstury ze zdjęć cyfrowych (metoda fotogrametrii)

Literatura

- A. Guarnieria, A. Vettorea, S. El-Hakimb, L. Gonzoc
„Digital pfotorammetry and laser scanning in cultural heritage survey”, Commission V,
Working Group V/2
- A. Boroń, A. Rzonca, A. Wróbel „Metody fotogrametrii cyfrowej i skanowania laserowego w
inwentaryzacji zabytków”
- A. Rzonca „Współczesne metody kompleksowej inwentaryzacji zabytków na przykładzie
parafialnego kościoła w Michalicach”
- Naci Yastikli „Documentation of cultural heritage using digital photogrammetry and laser
scanning”, Journal of Cultural Heritage 8 (2007), Received 11 April 2007; accepted 19 June
2007